

שירת דבורה

1. תנא דבי אליהו רבה פרק ט

ודבורה אשה נביאה אשת לפידות היא שופטה את ישראל בעת ההיא (שופטים ד) וכי מה טיבה של דבורה שהיא היתה שופטת את ישראל בעת ההיא ומתנבאה עליהם והלא פנחס בן אלעזר היה בימים ההם...

א1. ילקוט שמעוני שופטים - פרק ד - המשך רמז מב.

לפידות- ע"ש שאשתו עושה פתילות והיא מתבוננת ועושה פתילות עבות כדי שיהא אורן מרובה והקב"ה בוחן לבות וכליות אמר לה דברוה את נתכוונת להרבות אורי אף אני ארבה אורך ביהודה ובירושלים כנגד י"ב שבטים, מי זכה לו ללפידות שיהא חלקו עם הכשרים ויבא לחיי העולם הבא? הוי אומר דבורה אשתו, עליה נאמר חכמות נשים בנתה ביתה.

2. ספר ישעיה פרק סו

(יג) פְּאִישׁ אֲשֶׁר אָמוּ תִּנְחַמְנוּ כִּן אֲנֹכִי אֲנַחֲמְכֶם וּבִירוּשָׁלַם תִּנְחַם

א 2. ספר תומר דבורה - פרק תשיעי

עוד זהירות הרבה צריך ליקח האדם לעצמו, לעשות שתהיה שכניה דבקה עמו ולא תפרד ממנו. והנה, האדם בעוד שלא נשא אשה פשיטא שאין עמו שכניה כלל, כי עיקר שכניה לאדם מצד הנקבה, והאדם עומד בין שתי הנקבות: נקבה תחתונה גשמית, שהיא נוטלת ממנו שאר כסות ועונה, והשכינה העומדת עליו לברכו בכלום שיתן ויחזור ויתן לאשת בריתו, כענין התפארת שהוא עומד בין שתי הנקבות: אימא עילאה, להשפיע לו כל הצורך, ואימא תתאה, לקבל ממנו שאר כסות ועונה, חסד, דין ורחמים כנודע, ולא תבוא אליו שכניה אם לא ידומה אל מציאות העליון:

3. תלמוד בבלי מסכת נדה דף סא/ב

אמר רב יוסף זאת אומרת מצות בטלות לעתיד לבא.

4. תנא דבי אליהו ט

ויאמר ה' אלהים לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו עזר להעמידו על רגליו ועזר להאיר עיניו... חטין ושעורין עד שלא נעשו ולא נטחנו ברחים הם אינן כלום אלא עצים בלבד... אם נותן אותם אדם לאשתו ותקנתן ועשאתן וטחנן ברחים והוציאה מהם את הפת פת יפה, או שהיא עשתה לו מן בשר שמן או מן חלב שמן אכילות טובות שבעולם והוא אוכל, וכן פשתן אינו כלום אלא עשבים... אם נותן אדם פשתן לאשתו וארגה ממנו בגד, ולא עוד אלא שמוציא ממנה פריה ורביה לעולם... לכך נאמר אעשה לו עזר כנגדו עזר להעמידו על רגליו עזר להאיר עיניו.

א4. אוצרות הראי"ה / כרך ב' / כג. דרוש לחנוכה הרבנות

ע"כ דבורה שהיתה מעמידה דיינים לישראל כדברי התוס' בפ"ק דבב"ק היתה מסדרת להם הדרך הראוי להם, ואמרה "לבי לחוקקי ישראל וגוי' [שהיו] רוכבי אתונות", פירוש אפילו הוראת החירות שלהם יהיה מוחלש, שע"ז רוכב אתונות שהם מין נקבה של חמור.

5. ספר במדבר פרק יט

(טו) וְכָל פְּלִי פְתוּחַ אֲשֶׁר אֵין צְמִיד פְּתִיל עָלָיו טָמֵא הוּא:

רש"י על במדבר פרק יט פסוק טו

פתיל. לשון מחובר בלשון עברי וכן (בראשית ל) נפתולי אלהים נפתלתי נתחברתי עם אחותי:

6. ספר שופטים פרק ה

(כ) מִן שָׁמַיִם נִלְחַמוּ הַפּוֹכְבִים מִמְּסֻלוֹתָם נִלְחַמוּ עִם סִיסְרָא

(כא) נחל קישון גִּרְפָּם נחל קדומים נחל קישון תִּדְרְכִי נַפְשִׁי עֲזֹ.

7. ספר שופטים פרק ד

(יד) וַתֹּאמֶר דְּבָרָה אֶל בָּרַק קוּם כִּי זֶה הַיּוֹם אֲשֶׁר נָתַן ה' אֶת סִיסְרָא בְּיַדְּךָ הֲלֹא ה' יָצָא לְפָנֶיךָ וַיִּרְדַּ בָּרַק מֵהַר תְּבוֹר וַעֲשֶׂרֶת אֲלָפִים אִישׁ אַחֲרָיו.

(טו) וַיָּקָם ה' אֶת סִיסְרָא וְאֶת כָּל הַרְקָב וְאֶת כָּל הַמַּחֲנֶה לְפִי חֶרֶב לְפָנֵי בָרַק וַיִּרְדַּ סִיסְרָא מֵעַל הַמְּרִקְבָה וַיִּנְסַ בְּרַגְלָיו.

8. ספר מאור ושמש - פרשת בשלח ד"ה עוז

וזהו פירוש הגמרא עתיד הקב"ה לעשות מחול לצדיקים והקב"ה יושב ביניהם, פירוש לעתיד לבא ישיגו הצדיקים השגה גדולה מאור העליון אשר אין שם בחינת דבר ונוקבא ואין שום אחד מהם יצטרך ללמוד מחבירו כי אז יתגלה אור בהירות אלהותו בכל העולמות ויהיה עיגול עם הקו בשוה כמו מחול הכרם שמקו האמצעי הוא קרוב לכל העיגול בשוה. וזה כוונת ההקפות שאנו מקיפין בהושענא רבה ובשמיני עצרת, אנו עושים הקפות בסוד נקבה תסובב גבר להמשיך על ידי הקפות את אור העליון אשר אין שם בחינת דבר ונוקבא:

9. עין איה / ברכות ב / פרק תשיעי-הרואה / שט. ברכות נח/א

"כי כל בשמים וארץ" - זו מלחמת סיסרא כו'. במקום של מטרה אחת משתמשות כחות שמימיים כלליים, כחות הטבע הכוללים ואיתנים עם כחות הנפש האנושית וכחותיו הגופניים הפרטיים החלושים, הוא מעורר בנו המחשבה של אחדות ד' ית', המאחד בכתו העליון את הדברים הרמים והיותר כוללים עם הדברים היותר נמוכים ופרטיים כערך דברי הר"מ במו"נ שיחש עין האפרוח שבתוך הביצה אל הכדור השמשי, יזכירונו את היחש והאחדות השורר בין אלה היצירות הרחוקות זמ"ז הרבה. כן בין כחות הטבע האיתנים שהם היו לעזר במלחמת סיסרא, עד הפרטיות של מסירת סיסרא ביד יעל ע"פ המקרים הפרטיים, כמה גדול המרחק. הכחות הכלליים הם בשמים בכחות המשפיעים, והדברים הפרטיים בחיי האדם בארץ, כי כל בשמים ובארץ, אין כאן מרחק, לא ריחוק מקום ולא ריחוק ערך, וכולם באגודה אחת ומדרגה אחת עומדים לעשות המטרה שהציבה לה ההשגחה העליונה, מחיבור הכללים הגדולים עם הפרטים הקטנים לתכלית אחת. הננו רואים שאין כאן דבר יוצא, הכל לך ד' הוא, כל בשמים ובארץ, מכחות הטבע היותר אדירים, עד פרטי יצרי מעללי איש, המשתנים ע"פ כל מקרה קל, כולם מוכנים לעשות דבר ד' שיקום לעולם.

2א. ילקוט שמעוני רות - פרק ד - המשך רמז תרו

יתן ה' את האשה. א"ר אחא כל הנושא אשה כשרה כאלו קיים כל התורה מראש ועד סוף, ועליו הוא אומר אשתך כגפן פוריה, לפיכך נכתבה אשת חיל מאלף ועד תי"ו. ואין הדורות נגאלים אלא בשכר נשים צדקניות שיש בדור, שנאמר זכר חסדו ואמונתו לבית ישראל, לבני ישראל אין כתיב כאן אלא לבית ישראל:

3א. מדרש תנחומא פקודי פרק ט

בשעה שהיו ישראל בעבודת פרך במצרים גזר עליהם פרעה שלא יהיו ישנים בבתיהן שלא יהיו משמשין מטותיהן אמר רבי שמעון בר חלפתא מהו היו בנות ישראל עושות יורדות לשאוב מים מן היאור והקב"ה היה מזמין להם דגים קטנים בתוך כדיהן והן מוכרות ומבשלות מהן ולוקחות מהן יין והולכות לשדה ומאכילות את בעליהן שם שנא' (שמות א) בכל עבודה בשדה משהיו אוכלין ושותין נוטלות המראות ומביטות בהן עם בעליהן. זאת אומרת אני נאה ממך וזה אומר אני נאה ממך ומתוך כך היו מרגילין עצמן לידי תאוה ופרין ורבין והקב"ה פוקדן לאלתר.

4. ילקוט שמעוני שופטים - פרק ד - המשך רמז מב

תנא דבי אליהו אמרו בעלה של דבורה עם הארץ היה א"ל בוא ואעשה לך פתילות ולך לבית המקדש שבשילה אז יהיה חלקך בין הכשרים שבהם ותבא לחיי העולם הבא, והיא עושה פתילות והוא מוליך לבית המקדש... לפידות- ע"ש שאשתו עושה פתילות והיא מתבוננת ועושה פתילות עבות כדי שיהא אורן מרובה והקב"ה בוחן לבות וכליות אמר לה דבורה את נתכוונת להרבות אורי אף אני ארבה אורך ביהודה ובירושלים כנגד י"ב שבטים, מי זכה לו ללפידות שיהא חלקו עם הכשרים ויבא לחיי העולם הבא? הוי אומר דבורה אשתו, עליה נאמר חכמות נשים בנתה ביתה.

5. שיחות הרב צבי יהודה על התורה / קרח / סדרה א - תשכ"ח / 6. "ארץ זבת חלב ודבש"

היא ארץ ד', ארץ הקודש, לעילא ולעילא, והכח של זבת חלב ודבש הוא עטרת תפארתה. בכך מתגלה כוחה המהפך טמא לטהור, כחלב 31 וכדבש 32 שיוצאים מן האסור באכילה, והופכים להיות מותרים. וכח עליון זה הוא ענינה של ארץ ישראל להפוך את הרע שבה לטוב 33, דבר שקשור לעומק עמקי סגולת ישראל ותחיית "זבת חלב ודבש", ששניהם כוללים גם טהור מטמא בכחה של תורה, דם נעכר ונעשה חלב, ודבש כולל גם דבש דבורים...

8. ילקוט שמעוני שופטים - פרק ד - המשך רמז מב

ג' שמות יש לו: ברק ומיכאל ולפידות. ברק על שם שפניו דומות לברק. מיכאל ע"ש שהוא ממיך את עצמו. ד"א ע"ש מלאך.

10

עע

7. ילקוט שמעוני שופטים - פרק ד - המשך רמז מב

ודבורה אשה נביאה מה טיבה של דבורה שנתנבאת על ישראל ושפטה אותם והלא פינחס בן אלעזר עומד מעיד אני עלי את השמים ואת הארץ בין גוי בין ישראל בין איש בין אשה בין עבד בין שפחה הכל לפי מעשיו של אדם רוח הקדש שורה עליו. תנא דבי אליהו אמרו בעלה של דבורה עם הארץ היה א"ל בוא ואעשה לך פתילות ולך לבית המקדש שבשילה אז יהיה חלקך בין הכשרים שבהם ותבא לחיי העולם הבא, והיא עושה פתילות והוא מוליך לבית המקדש, וגי שמות יש לו ברק ומיכאל ולפידות. ברק על שם שפניו דומות לברק. מיכאל ע"ש שהוא ממיך את עצמו. ד"א ע"ש מלאך. לפידות ע"ש שאשתו עושה פתילות והיא מתבוננת ועושה פתילות עבות כדי שיהא אורן מרובה והקב"ה בוחן לבות וכליות אמר לה דבורה את נתכוונת להרבות אורי אף אני ארבה אורך ביהודה ובירושלים כנגד י"ב שבטים, מי זכה לו ללפידות שיהא חלקו עם הכשרים ויבא לחיי העולם הבא הוי אומר דבורה אשתו, עליה נאמר חכמות נשים בנתה ביתה.

גנזי הראיה / ג - גאולה ומלכות

וי"ל דהיינו דאמר קרא והיא יושבת תחת תומר דבורה, כלומר שלא רצתה להתנהג בשום תכסיס ממשלה שלא יהי כענין מינוי והעמדה כדרך המלכים והנשיאים והשופטים הממונים לשבת בהיכל או בשער, אבל היא יושבה באופן פשוט ופרטי תחת תמר שלה, שלא הי' כלל מקום חשוב וציבורי, ומעצמם עלו אליה למשפט, ובכה"ג אין בזה משימה כלל. ונראה לע"ד שדוקא משימות ששייכים לאנשים אסור שיהיו בהם מנויים נשים, אבל דברים של מינוי שהמונהגות הן נשים מותר למנות נשים. והוי דוגמא דגר שאסור לדון את ישראל משום כל משימות, ומ"מ קי"ל דדן את חבריו הגר, וכמו דדרשינן מקרב אחיך תשים עליך מלך, דוקא עליך הא חבריו הגר דן, הי"ל דוקא עליך מלך ולא מלכה. והי"ה שאר משימות, אבל להו שרי. ומיושב בזה מנהג ישראל להעמיד נשים למינויים של קופות ועניני מצוה המיוחדות לנשים, ולפי"ז אין להם יפוי כח להעריך אנשים לצדקה בעניניהם, כ"א לנשים בלבד. ה"ו: וכל הקודם בנחלה קודם לירושת המלוכה.

זוהר חלק ג דף יט/ב

תא חזי, תרין נשין אינון דאשתכחי בעלמא, ואמרי תושבחתא דקודשא בריך הוא, דכל גוברין דעלמא לא יימרון הכי, ומאן אינון, דבורה וחנה, חנה אמרה (ש"א ב ב) אין קדוש כיהו"ה כי אין בלתך, וכלהו קראי, דהיא פתחת פתחת דמהימנותא לעלמא, כגון (שם ח) מקים מעפר דל מאשפות ירים אביון, הא פתחא דמהימנותא.

אורות הקודש / חלק ג - מוסר הקודש / עמוד שכו / העין העליונה - יג

וכשאנו מתבוננים על האגדה האומרת, מבני בניו של סיסרא למדו תורה בירושלם, מבני בניו של המן למדו תורה בבני ברק, אנו חודרים לעומק החסד, שאין לנו להסחף בזרם של שנאה גם על האויב היותר נורא. ומזה אנו דנים דין קל וחומר לאותם שהם גורמים לנו צער בדעותיהם ועניני הריסה שלהם, בשביל מטרות טובות לפי דעתם, וקל וחומר כשהמטרות הטובות הן

יוצאות מן הכח אל הפועל ועושות דברים טובים ומתוקנים. אף על פי שעם הטוב יש בו גם כן רע וקלקול, אין הרע מבטל את הטוב.